

I-й відкритий з'їзд фітобіологів Херсонщини

(Херсон, 6 квітня 2006 р.)

Земля Херсонщини – це колыска ботанічної науки півдня України. Рослинний світ Причорномор'я і Нижнього Придніпров'я вивчали видатні вчені, дослідники ботаніки, лісознавства, степознавства, охорони природи, заповідної справи – Й.К. Пачоський, І.Ф. Шмальгаузен, Е. Ліндеманн, Ф.Е. Фальц-Фейн, Г.М. Висоцький, М.В. Клоков, М.І. Котов, П.С. Погребняк, Г.І. Білик, М.С. Шалит, О.В. Топачевський, М.Я. Зерова та багато інших. Нині Херсонщина є одним з центрів інтенсивного дослідження рослинного світу в усіх його проявах.

Тому з метою подальшої консолідації зусиль вчених різних галузей фітобіологічної науки організовано проведення 1-го з'їзду фітобіологів, причому відкритого для фітобіологів з інших регіонів. Серед організаторів з'їзду перш за все була кафедра ботаніки Херсонського державного університету та Херсонське відділення Українського ботанічного товариства. Співорганізаторами виступили Державне підприємство «Дослідне господарство «Новокаховське» Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру УААН, Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна УААН, Агрономічний факультет Херсонського державного аграрного університету та Херсонське відділення Всеукраїнської асоціації біологів рослин.

Основний напрямок роботи з'їзду – проблеми вивчення, охорони та раціонального використання рослинного світу.

В роботі з'їзду взяли участь 30 учасників з усіх фітобіологічних установ та наукових товариств Херсонщини, а саме: Херсонського державного університету, Херсонського державного аграрного університету, Біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна, Чорноморського біосферного заповідника, Херсонського відділення Всеукраїнської асоціації біологів рослин, Херсонського відділення Українського географічного товариства, Херсонського краєзнавчого музею, а також фітобіологи з Миколаївського державного аграрного університету, Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, Інституту винограду і вина «Магарач», консорціуму «Укрфітотерапія», Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, Інституту екології Карпат НАН України, Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру УААН.

Голова оргкомітету, завідувач кафедри ботаніки Херсонського державного університету О.Є. Ходосовцев відзначив, що науковий доробок фітобіологів Херсонщини знають як в Україні, так і в країнах світу, однак, як це не парадоксально, але самі науковці регіону майже не знайомі із науковими надбаннями, які виходять в світ на теренах рідного краю. Обмін думками, отримання нових знань та постановка нових спільних проектів стало одним з головних результатів з'їзду.

У вступному слові голова Херсонського відділення Українського ботанічного товариства М.Ф. Бойко привітав учасників з'їзду та підкреслив, що проведення з'їзду є важливою віхою в становленні фітобіологічної науки на півдні України, є значним поштовхом для інтенсифікації наукових досліджень та налагодження тісніших зв'язків з науковцями різних регіонів України.

На пленарному засіданні були заслухані доповіді, присвячені різноманітним питанням фітобіології. Серед них такі: М.Ф. Бойко «Характеристика синантропної фракції бріофлори України», О.А. Ільницький, В.М. Дерев'янка «Екологічний фітомоніторинг в підборі декоративних рослин», В.Д. Работягов «Синтетичне створення міжвидових гібридів лаванди шляхом комбінування геномів вихідних

видів», І.І. Мойсієнко «Цінна в созологічному відношенні приморська солончакова рівнина «Долина курганів» (Херсонська область)», О.Ю. Уманець «Дослідження С.О. Іллічевського в Чорноморському заповіднику» та ін.

На засіданні секції «Фіторізноманіття та охорона рослинного світу» були представлені доповіді, які стосувалися впливу антропогенного фактора на рослини, характеристики життєвих циклів рослин, охорони рослинного світу: П.М. Бойко «Рослинний покрив як основа біорізноманіття Нижньодніпровського екокоридору», С.В. Постоялкін «Рідкісні лишайники кам'янистих відслонень Угольського масиву (Карпатський біосферний заповідник)», В.В. Шаповал «До об'єму судинної флори природного ядра Біосферного заповідника «Асканія-Нова», О.Ф. Щербакова «Вузьколокальний ендемічний вид *Silene hypanica* Klokov, демографічна структура популяцій та проблеми охорони», Р.П. Мельник «Ергазіофіти флори північного Причорномор'я», Н.Р. Павлова «Фази морфогенезу в життєвому циклі *Potentilla reptans* L. (*Rosaceae*). Дослідженням мохів та лишайників були присвячені доповіді Н.В. Загороднюк «Систематична структура флори мохоподібних Керченського півострова (АР Крим)», Ю.А. Ходосовцевої «Лишайники Ялтинського амфітеатру як індикатори кліматологічного стану приземного шару повітря» та О.Є. Ходосовцева «Лишайники роду *Candelariella* (*Candelarillaceae*, *Lecanorales*) України». Загальні питання географії та ботаніки були підняті у доповіді І.О.Пилипенка, С.Г. Чорного «Загальні питання типології та районування в ботаніці».

На засіданні секції «Рослинництво та раціональне використання рослинних ресурсів» розглядалися проблеми вирощування сільськогосподарських рослин: В.С. Алмашова «Агроекологічне обґрунтування вирощування овочевого гороху на півдні України», С.В. Коковіхін, Р.М. Лохоня, Н.В. Бойко «Вплив позакореневого підживлення на продуктивність рослин кукурудзи в умовах зрошення південного степу України», С.С. Венгер «Динаміка вмісту вільних амінокислот ярої пшениці протягом доби», І.М. Мринський «Особливості технології догляду за посівами на ділянці гібридизації соняшника». Інтенсивно на півдні України вивчаються лікарські рослин. Цьому питанню були присвячені такі доповіді: С.П. Кутько, В.Д. Работягов, Н.А. Лічінкіна «До біології розвитку шавлії лікарської», І.М. Марценюк «Фенотипова мінливість кількісних ознак насіння женьшеня (*Panax ginseng* С.А. Mey.), Т.І. Орел «Підгрунтове зрошення *Elsholzia stauntonii* Benth. в Криму», М.В. Москов, Т.М. Москова, Г.М. Семашкіна «Фізіологічні показники *Catharanthus roseus* G. Don при інтродукції в Херсонській області», Н.І. Сушинська «Формування та морфологічна структура куща барбарису Тунберга (*Berberis thunbergii* DC)», В.О. Чабан «Агротехнічні прийоми вирощування лікарських рослин в умовах зрошення півдня України».

Для учасників з'їзду були проведені екскурсії по кафедрі ботаніки та інших кафедрах Інституту природознавства та в Гербарій Херсонського державного університету, який нараховує близько 10 тис. гербарних аркушів вищих судинних рослин, 1300 зразків мохоподібних та більше 7500 зразків лишайників.

До початку з'їзду було видано науковий збірник тез доповідей, який включає 62 публікації 74 авторів.

З'їзд прийняв ухвалу, в якій відзначено актуальність піднятих питань, високий науковий рівень доповідей, велику роль цього форуму у розвитку фітобіологічної науки не тільки Херсонщини, а й інших регіонів країни. У зв'язку з цим учасниками з'їзду було висловлено побажання проводити з'їзд раз на два роки.

М.Ф. Бойко, О.Є. Ходосовцев